

Liikenne- ja viestintäministeriö

Lausuntopyyntö LVM/1847/03/2018

Sisäministeriön lausunto; arviomuistio EASA-asetuksen voimaantuloon liittyvistä ja eräistä muista kansallisista ilmailulainsäädännön muutostarpeista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa koskien arviomuistiota EASA-asetuksen voimaantuloon liittyvistä ja eräistä muista kansallisista ilmailulainsäädännön muutostarpeista. Lausuntonaan sisäministeriö toteaa seuraavaa.

Valtion ilmailu

Sisäministeriö toteaa, että valtion ilmailun toimintaedellytykset tulee turvata jatkossakin. Muistiossa tuodaan esille eräitä valtion ilmailun erityispiirteitä, jotka puoltavat sen lievempää säätelyä. Nämä seikat tulee ottaa huomioon harkittaessa EASA-asetuksen soveltamisalan laajentamista koskemaan myös valtion ilmailua. Ennen soveltamisalan laajentamisesta päättämistä sen vaikutukset valtion ilmailuun tulisi sisäministeriön näkemyksen mukaan arvioida erikseen.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan valtion ilmailun säätelyssä tulee mahdollistaa jatkossakin valtion ilmailun kuten poliisitoiminnan, Rajavartiolaitoksen toiminnan ja pelastustoiminnan tarpeet. On huomioitava, että tätä toimintaa voidaan toteuttaa valtion lukuun myös muiden kuin valtion omistamilla ilma-aluksilla. Valtion ilmailun määritelmää voi olla tarpeen uudistaa ainakin miehittämättömän ilmailun osalta. On huomioitava, että myös valtion toimijoiden miehittämätöntä ilmailua toteutetaan samoja tarkoituksia varten kuin nykyisen määritelmän mukaista valtion ilmailua.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan ilmailulain 8 §:n 2 momentissa säädettyä poikkeamismahdollisuutta ilmailusääntöjen noudattamisesta tulisi laajentaa nykyisestä. Nykyisen lainkohdan mukaan ilmailumääräyksistä poikkeaminen on mahdollista vain alueellisen valvontatehtävän osalta tai silloin, mikäli alue on tilapäisesti erotettu valtion ilmailua varten. Aluevalvontatehtävät ovat vain osa Rajavartiolaitoksen lakisääteisistä tehtävistä, joiden suorittamiseksi poikkeaminen ilmailumääräyksistä voi olla tarpeen. Esimerkiksi meripelastus-, rajavalvonta-, rajaturvallisuus- ja virka-aputehtävät sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvät tehtävät voivat olla sellaisia, joiden suorittaminen edellyttää mahdollisuutta poiketa ilmailumääräyksistä.

Valtion ilma-aluksen määritelmä

Sisäministeriön katsoo, että ilmailulain (864/2014) mukaista valtion ilma-aluksen määritelmää olisi perusteltua täsmentää, erityisesti miehittämättömien alusten osalta.

Rajavartiotoimi

Rajavartiotoimen näkemyksen mukaan valtion ilma-aluksiksi tulisi katsoa miehittetyt ja miehittämättömät ilma-alukset, jotka ovat Tullin, poliisin, Rajavartiolaitoksen tai pelastustoimen operoimia ja joita käytetään valtion muun kuin sotilastehtävän suorittamiseksi. Myös yksityisten toimijoiden omistamat ilma-alukset tulisi katsoa valtion ilma-aluksiksi silloin, kun niitä operoi viranomainen. Sen sijaan yksityisten toimijoiden operoimia ilma-aluksia ei tule katsoa valtion ilma-aluksiksi, vaikka niillä suoritettaisiin valtion tehtäviä esimerkiksi viranomaisen pyynnöstä. Operoida-termillä viitataan tässä siis siihen henkilöön, jonka hallussa, lennätyksessä tai ohjailuvallassa ilma-alus sillä hetkellä on tai organisaatioon, joka vastaa lentotoiminnan toteuttamisesta. Rajavartiolaitoksen esikunta perustelee tätä esimerkiksi vahingonkorvauksiin liittyvillä seikoilla, mikäli yksityisen henkilön operoima ilma-alus tuottaisi vahinkoa.

Pelastustoimi

Pelastustoimen näkökulmasta olisi tärkeää, että valtion ilma-aluksiksi luettaisiin kaikki sellaiset ilma-alukset, joita käytetään pelastustoimintaan ja siihen liittyviin tehtäviin, vaikka niitä operoiva henkilö ei olisi viranomainen. Pelastustoimessa tällaisia henkilöitä olisivat esimerkiksi sopimuspalokuntalaiset tai Suomen lentopelastusseuran jäsenet.

Sisäministeriö esittää, että asiaa tarkastellaan tältä osin vielä tarkemmin jatkotyössä.

Miehittämättömät alukset

Miehittämättömän ilmailun käyttäminen on viimeisten vuosien aikana lisääntynyt muun muassa poliisin toiminnassa. Ilmailulain uudistuksen yhteydessä on tarpeen arvioida miehittämättömän ilmailun säädösten kehittämistä myös viranomaistoiminnan tarpeita huomioiden.

Sisäministeriön näkemyksen mukaan uuden teknologian hyödyntämisen mahdollistamiseksi lainsäädäntöä on kehitettävä siten, että Rajavartiolaitokselle ja tarvittaessa muille viranomaisille säädettäisiin mahdollisuus harjoittaa valtion ilmailua miehittämättömillä ilma-aluksilla valvotussa ilmatilassa ilman ilmatilan rajaamista silloinkin, kun näköyhteyttä ilma-alukseen ei ole.

Lisäksi sisäministeriön näkemyksen mukaan miehittämättömän ilmailun operaattoreille tulisi asettaa koulutus- ja osaamisvaatimuksia. Tämä helpottaisi myös työturvallisuuden toteutumista työnantajan näkökulmasta.

Ilmatilan hallinta

Ilmailulain 11 §:ssä sekä sen nojalla annetussa asetuksessa on säädetty ilmailulta rajoitetuista alueista. Sisäministeriön arvion mukaan nykyiset määräaikaiset rajoitusten perusteet ja pysyvät rajoitukset ovat edelleen erittäin perusteltuja.

Lausunto

SM1913839

21.05.2019

00.02.04

SMDno-2019-815

Lopuksi sisäministeriö toteaa, että se pitää arviomuistiossa esitettyä mahdollisuutta salaamattoman ja suojaamattoman radioviestinnän muuttamista yleisesti vastaanotettavaksi tarkoitettavaksi radioviestinnäksi kannatettavana. Nämä tiedot ovat jo nykyisin käytännössä kaikkien vastaanotettavissa.

Muuta

Lisätietoja sisäministeriön lausunnosta antaa pelastustoimen osalta erityisasiantuntija Alpo Nikula, poliisitoimen osalta poliisitarkastaja Jari Pajunen ja rajavartiotoimen osalta hallitusneuvos Ari-Pekka Koivisto.

Kansliapäällikön sijaisena,
ylivohtaja

Jorma Vuorio

Suunnittelija

Aino Tuovinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 21.05.2019 klo 11:46. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Tiedoksi

Ministeri Mykkänen
Kansliapäällikkö Salmi
Erityisavustaja Andersson-Bohren
SM/PEO
SM/PO
SM/RO